

ЗАМАН

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы Арсен Каноквону Православный Пасха байрам бла АЛГЫШЛАУ

Республиканы Парламентини бла Правительствосуну атларындан, кесим энци да Къабарты-Малкъарны православный христианларын Сыйлы Пасханы келе турган байрам бла жюргюмден кызыу алгышлайма.

Бизни республиканы халкыны православный кесги баша терги конфеccионалы келечилери бла бирге граждандарыбызны ниет кючлерин саклаууга, аны айынууга, жамауаты адеп-къызыктыга юйретуге, мамырлыкны бла келишулюкню кючлендируге айтып айталмазча уллу кыйын салады. Конфеccионалы,

миллетени да араларында келишулюк, аны хайырындан куралган байламлык халкыбызны бирлигини мурдоору, аны мамырлыкны эмда айынуу жолунда алгач таукек барууну баш амалы болганлай кызыкларына ишескизим.

Воскресенье Христова деген жарык байрамны алында православный христиандыкта, Къабарты-Малкъарны битеу халкына алгыш эте, кийик сауукту болурууга, мамырлыкты тын-ырачат жашуу этеригини суйгеними билдиреми.

Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствосуну БУЙРУГУ

2012 жылда 11-чи апрелье

№145-рп

Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствосуну Президенти орунбасары (курару комитети председатели)
Бишенов А.А. - Къабарты-Малкъар Республиканы финансла министри

Васильев С.В. - Къабарты-Малкъар Республиканы иш ишлени министри (ырызлыгына кере)
Казанчева Л.Б. - «Къабарты-Малкъар кырал телевидиокомпания» битеуроссий кырал теле-радиокомпания» федеральный кырал унитар предпрятиини филиалыны директору (ырызлыгына кере)

Фиров Р.Б. - Къабарты-Малкъар Республиканы культура министри
Шокарова З.М. - Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны пресс-секретары

1. Бу кыуамада кыурау комитет кураргач:

2. Кыурау комитет башында айтылган юбилей ишлеге зазыр-лаууну эмда алына бардырууну программадан жарашдырырга, кызыл кырорге эмда аны толтурууну жалчытырга керекчи.

3. Кыурау комитет башында айтылган юбилей ишлеге зазыр-лаууну эмда алына бардырууну программадан жарашдырырга, кызыл кырорге эмда аны толтурууну жалчытырга керекчи.

Кумахов М.Л. - Къабарты-Малкъар Республиканы Аспалы информация органы жана бла кырал комитетини председатели

Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствосуну Председатели

И. ГЕРТЕР

Башламчылык

Эллилени университетлери

Къабарты-Малкъарны эл молк илму излем институтунда (КБИИ-ИСК) олгөрчөкөдө комиссарына алынган Информационоконсултация ара АККОР-АГРОПРОЕКТ деген организациа ишлеп башлаганды. Аны кыуучуна халда ачылууну КМР-ни Правительствосуну Председатели Иван Гертер эл республиканы эл молк министри Казбек Каздохов да кытышканды.

Иван Гертер бу жангы араны куралганыны бийик багъа бергенди эм аны ишени бизни регионда ботонда бек магъаналы болуугуна белгилегенди. Андан сора ол специалисте бла ушак этгенди эм анда кылай жумушла тамамландырыларын, эллилени не торло болушук берилгини да сөггенди.

Кылай этерге керекисин, сатыу-лауу келишимлени иосперинден да бери келген адам толу информация алырга тыншырылганды. Илму институту башчысы Арсен Марамуков айтканга кере, болушук дагында баша жаны бла берилгиди. Мында эл молк бла кюроштен аданын ол тирлик ёсдорден жеринде топуракны химия анализин да этергиди. Ол а битимлени кылай торлоерин ёсдорюрге фойдалы болуугун керекторюкю.

Предпритие фойдалы болуп ююн, мал ашы кылай торлою алырга негда кылай оборудовани салырга кереклисин да юйретиридди. Дагында айтылган экономика негда право жаны бла консултацияладан сора да, мында малчылык эм битимчилик жапары бла да шёдопюлю жаны технолологияны иосперинден да тынгалы айтыржачыды.

Араны башчысы Заур Балкызов айтканга кере, болушук излеп ары келгенге специалисте тынгалы консултацияла берилгиде, керек болса, предпритиялага, молкюге да барып этергиде ол ишени. «Эл молк бла кюроштенге бизнес-планы кылай жарашдырырга, кыралдан болушук берген кылай программа бла болгъандары, суюсидиел алып ююн, не торло документле жапары керекисин, кылай наголпа эм алыны кылай теберге керек болганы да билдирчибиз», - дегенди ол.

Иван Гертер бу башламчылык республиканы эл молкюн айынууга себеплик этериклени белгилегенди. «Алай бери келгенге хар бири бла да энци сөлөшюрге керекчи», - деп чертгенди. Нек дегенде, сёз ююн, хар фермери да билими бичи бийик тоюндю, бирле сил да аны сөлөштен илму тили да аны галамазгача болура. Аны себепли ала тынгалы билими болуп ююн, ушакны алай кыуаргача

кюрошгиз, дегенди ол. Биз бла ол КМР-ни эл молк министри Альберт Каздохов да ол башчылык этген ведомство бу араны кыуаргача себеплик эттени ююн ырызлыгынын билдиргенди, мында урунганла уа жетишимле болдурукларына ийанганганды. «АККОР-АГРОПРОЕКТ» ара битеу жумушланы хакысыз этерикди. Бери консултация болушук излеп эл молк бла кюроштен негда алай умуту болгъанла да келирге болушукду. Башында айтылган экономика негда право жаны бла консултацияладан сора да, мында малчылык эм битимчилик жапары бла да шёдопюлю жаны технолологияны иосперинден да тынгалы айтыржачыды.

Жазылыу-2012

Хурметли окъуучула!

Биринчи апрельден 2012 жылы экинчи жарымына азетлеге бла журналгага жазылыу кампания башланганды. Сиз «Заманга» сызаны кыайсы почта бёлюмонде да жазылырга болушуксуз. Алты айга жазылыуу багъасы, аны энци белгилерге сюебиз, тюрленгенди, алгынынгылай кыалганды - 356 сом 10 канек. Бу магъаналы ишени узакгача созмагыз!

Бизни индексимиз - 51532

Шимал Кавказ
кион сайын
2 бет

Жамауат Мухтарны
багысын чыгарганды
3 бет

Айны кылауурларын
уауа
3 бет

РФ-ни Правительствосуну председателини отчёту

Владимир ПУТИН: «Ол кёрюмдюле ююн биз уяллык туюлюбюз!»

«Бириги кюрошенибизни хайыры»

2012 жылы алында, биз этген гландача, россий БВП бытылгычы дери дарамат эсе кён болганды. Алай эсе, бизни экономикабыз 2008, 2009 жылдагы азыууну эм бир кесек да 2010 жылдагы кытылыкны хорлапганды. Мен шартла келтирейим, 2008 жылдагы багъала бла Российде БВП-ни ёнчөми 2011 жылда 41 триллион 412 миллиард сом, 2008 жылы иотгары бла тенгешдиргенде, 4 триллион 277 миллиард сом болушукту.

Российде миллионду шахарла 15 болушукдула

Биз халкыны саныны кебейе баруунуа кытылыкны зараны тиймездэ этгенбиз. 2008-2011 жылда 7 миллиондан аспал сабий тууганды, ол ахыр онкылыкка бек уллу кёрюмдюле. Мен окъуна бек сейир этгенме анга, мен ююн сайын да эс бурама ол ворпоса - кёндөн-кён болу бар-радыла экинчи, ююнчюк сабийли болурга сюйген юйорле.

Ахыр беш жылы ичинде экинчи сабий тууган юйорле 45 проценте, ююнчюр эм андан да кён сабий тууган юйорле уа 62 проценте кёбейгенди. Бу ююнчюр Красноярск миллионлу шахар болганды, миллионлу болганды Пермь. Быйыл миллионлу адам кюшулурун саклайдыла Воронежде эм баша шахарла. 2012 жылда Российде алай шахарла 15 болушукдула, дейди.

«Тезомлюкери ююн гражданагача ыразыма»

Кытылык 1998 жылда болган кытылыкдан эсе уллу эди ол кёрюкюлу эди. Дуняа окъуна да уллу торлениулени аларын да эди. Ол бек уллу сынуа эди бизни кыралыбызга да. Биз энци жууат этгалы кыласкы эди, кыуру экономиканы эм социальный сфераны тозураткан бла кылаймы, суверенитети да бек кылай болууга квалдырылык эдик, модернизациялауу эм айнытууну иосперинден мурагаланы жерге суйарык эдик. Биз окъуна да бирге кере турарык Европа-ны бир-бир кыралларында, ала да суверенитети элементери келерини кылайматарын тас эте барардыла. Российе уа ол болум бек кылай иш болушук эди.

«Биз БХТЫРЫМАГЪАНБЫЗ»

Айтылган борчланы толтурмай, биз арча актырылмагъанбыз. Биз болган кытайлыкка чырмау улук этгенди деп айталлык эдик. Халкыны аспалысы ангалык эди аны. Алай этдиле дунянда кеп кыралла. Неда афери айтмай турсак да болушук эди. Ол а тюз позиция болушук туюл эди.

«Ёсуу жаны бла дуняда ююнчюбюз»

Шёндю биз «сегизеулен» кырал-сала да, аспал болу баргандарына. Экономика жаны алып айтканда, 2008-2011 жылдада орталык иш хакъ 18 проценте кёбейгенди. Черпил айтмаймы, кёпчю болганды. Керти кёбейгени, кеп кылаймы 75 процентди, экономика жаны алып айтканда, 2007 жылда жазылган орталык иш хакъ 1393 сом болганды, 2011 жылда уа 23693 сом.

«Биз БХТЫРЫМАГЪАНБЫЗ»

Айтылган борчланы толтурмай, биз арча актырылмагъанбыз. Биз болган кытайлыкка чырмау улук этгенди деп айталлык эдик. Халкыны аспалысы ангалык эди аны. Алай этдиле дунянда кеп кыралла. Неда афери айтмай турсак да болушук эди. Ол а тюз позиция болушук туюл эди.

«Ёсуу жаны бла дуняда ююнчюбюз»

Шёндю биз «сегизеулен» кырал-сала да, аспал болу баргандарына. Экономика жаны алып айтканда, 2008-2011 жылдада орталык иш хакъ 18 проценте кёбейгенди. Черпил айтмаймы, кёпчю болганды. Керти кёбейгени, кеп кылаймы 75 процентди, экономика жаны алып айтканда, 2007 жылда жазылган орталык иш хакъ 1393 сом болганды, 2011 жылда уа 23693 сом.

«Ёсуу жаны бла дуняда ююнчюбюз»

Шёндю биз «сегизеулен» кырал-сала да, аспал болу баргандарына. Экономика жаны алып айтканда, 2008-2011 жылдада орталык иш хакъ 18 проценте кёбейгенди. Черпил айтмаймы, кёпчю болганды. Керти кёбейгени, кеп кылаймы 75 процентди, экономика жаны алып айтканда, 2007 жылда жазылган орталык иш хакъ 1393 сом болганды, 2011 жылда уа 23693 сом.

Бегитилген планнга кере

Бахан ГСЗ-де бардырыла турган жангыртуу ишле бююнкюлдө 82 проценте тамамланганды. «РусБид» ачык акционер обществону Къабарты-Малкъарда бёлюмонде пресс-служба билдиргенге кере, битеу ишле да кызыл кёрогөн план бла тохтусуз барардыла. Шёндю ГСЗ-ни баш мемлены бир кыуам жерлерин, ол санда сууну жиберичю платинына кир-кипчик жайлыууну жерле жангыртылганды. Аны бла бирге аспалыны бизнесини жангы оборудовани салынганды. Быйыл май айны ортасына дери платинына бла шлюзун ачана механизмлене мекимларин да ишлеп башагы белгилениди. Деривация каналда бла юч тоннельда да ишлени аспалысы бошлаганды. Бу участканы 6,5 километр узунугунда 13,6 минг кубометр бетон куюлганды. Дагында майны ахырына дери биринчи, экинчи эм ююнчю акведукла (плотинага сууну жиберген ызыла) иссилдене сакларча мадрала этилгенди.

БАЙЛАМЛЫКЛА «Кыстау ишлеген» телефон ыз

Бийик технология медицина болушук беричю, дарманла бла жалчытууну жоругуну ююнчюден чырмаусу эмда тынгалы информация алырга берилгени аркылы ишлени жашауда бардырууну жалчытуу мурата КМР-ни Саулык кылау министрствосунда сау суктаны ичинде «кыстау ишлеген» телефон барды (88662) 47-23-15. Жалны башындан бери бу телефонга сөлөшкөн 43 болганды. Жашуа магъананы туткан багъалы дарманла бла жалчытууну тилеп 22 адам, иште тохташдырууну ююнчюден - 4, медицина персонал жаны эттени ююнчюден тарыгыз 2 адам сөлөшкенди.

КОНЦЕРТ

Жамауат Мухтарны багъасын чыгарганды

Олган орта юк Кудайлыны Кыйсын аты Малкыр кырал драма театры белгил энохореограф, балетмейстер Кудайлыны Мухтарны тууган кюне аталган концерт болгонды. Анга 10-чү апрельде 74 жыл толганы. Ол кеси, жасууга, сауутуу ослга айланганы себепи байрам ингире келалмаганды. Аны «Элбурсоид» фонд бля Элбурсу посёлканы администрациясына тапмасы Кудайлыны Юзейир кураганды.

«Кудайлыны Мухтар» десек, ол сагатт кез алыбызга бурунгу курачкы – малкыр төпсөуе, аяк алган жашчыкыла, сюзолуп барган жашчыкыла келесыйлы куулукчуусу» деген атла аталганды. «Алтын барыс» деген халкы саугага да тийиш болгонды. Мухтар кеси айтанга кере, ол сауга аны чыгармачылык жашуунда бек багылды. Бу шарттаны концертте аны бардыргана Созайлыны Илиц бля Горькыяланы Халимат да айткандыла. Саханы жанында экранда уа «Балкария» фольклор – этнография кырал төпсө ансамблыны 1990 жылдан алынган концерттерин көргөзтүргөн курамуу болмаганыча жечууну эди.

Асамблыны биринчи куауму «чөрөк жашла бля субай, драмулу кызыла, жоксуу дел турган төпсөуерибизни бийик куствоуга жетдири, дунинга тура этендила. Аланы келгендирген, кыналат билдирген да Мухтар эди. Профессионал төпсөуөчелер аны айтып, ашып, жашлана, кызыланы юйрөтөндиле, мененла, шуехлары иш хакь берип, керектерин тапдыры тургандыла. «Балкарияны», халккыбызны да ол кечиси кууачты кезуно юксөдөн аруу, штак айтылган эди Кудай улугу аталган ингире. Концертти аллында аны

зылык бля билдиргенди. Ол шарт Кудай улугу берилген журметни, сыйны көргөздө. Жыйылган жамауат да, бу ингирни маганалыгыгын топу сезип, халкь адамы Мухтарны кыйынын сагынганлары сайын, анга сыймеклиги кызык карсла бля билдирип турганды. Ингире кыатышкан коллективле ны барына да Кудай улугу салган кыйынын да черттенди. Озган ёкюрно 60-чы жылдан башлап, таулу элге жюрюп, жаш туюно төпсөре юйрөтгенди. «Балкарияны» кураганында да, ол жашла, кызыла эдиле ансамблыны өзөгү. Концертте да «Балкария» ансамблы Мухтар салган, жыйган төпсөуени – аспанбийи, хардарны, абезежи - көргөзтөндү. Биринчи жылдача болмай, төпсөуе иги да төрөнгөн эселе да, «кырауу» хар бирине жарык төбөгүдү.

Газалыны Алим.

«Адам Мухтар таматаланы ызыларанда келире деген акыл бля кураганы эди. Кёле келгенди андан «Балкарияга». Энди уа ол «олтоло» деген сайлы даража да жетгенди. Сотталаны Куачануу башчылыгы бля ол

«Адам Мухтар таматаланы ызыларанда келире деген акыл бля кураганы эди. Кёле келгенди андан «Балкарияга». Энди уа ол «олтоло» деген сайлы даража да жетгенди. Сотталаны Куачануу башчылыгы бля ол

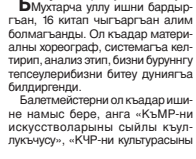
«Адам Мухтар таматаланы ызыларанда келире деген акыл бля кураганы эди. Кёле келгенди андан «Балкарияга». Энди уа ол «олтоло» деген сайлы даража да жетгенди. Сотталаны Куачануу башчылыгы бля ол

диле. Ол, арыймай – талмай, бир талай жылны ичинде жыйган макымаланы ошитип, кийимлен көрүп, озай, голлу, хардар, поппе деген сөзлөгө энди биз да, юйрөчөк болуп, аланы маганаларын, кыйдан чыкканын биринчи бля аны хайырданды.

«Итеу да тоор дунда окуна Мухтар улуу ишин бардырган, 16 китап чыгарганы алам болмаганды. Ол хардар материалны хореограф, системага келтирип, анализ этип, бизни бурунгу төпсөуерибизни битеу дунинга билдиргенди. Балетмейстери ол кшадар ишине намьс бере, анга «КМР-ни искусстволарыны сыйлы куулукчуусу», «КМР-ни культурасыны

«Балкария» ансамблы. Балкарияны ансамблы, башталаны да салгылай турды. Элбурсу, Черек районда да Кудай улугу сохталары кёпден – кеп бля баргандыла. Отырары Малкыраы, Элбурсу посёлканы Тырнауузуу Култура дворецини «Салам» ююлогюлө төпсөу ансамблыге, башхалга бля да барды кыйыны Мухтарны.

«Балкария» ансамблы. Балкарияны ансамблы, башталаны да салгылай турды. Элбурсу, Черек районда да Кудай улугу сохталары кёпден – кеп бля баргандыла. Отырары Малкыраы, Элбурсу посёлканы Тырнауузуу Култура дворецини «Салам» ююлогюлө төпсөу ансамблыге, башхалга бля да барды кыйыны Мухтарны.

Созайлыны Илиц окууп, экранда сурталы бир бирин алышканда, сөзсөз, залда кыялы бирибиз да еткенмели кыламьсанбыз. Ол аруу, ёктем, кертти да сөзлөни жазган Табакосыланы Мухтар да аны махтауга тийишиди.

Ингирни сценарийин жазганы не намьс бере, анга «КМР-ни искусстволарыны сыйлы куулукчуусу», «КМР-ни культурасыны

«Балкария» ансамблы. Балкарияны ансамблы, башталаны да салгылай турды. Элбурсу, Черек районда да Кудай улугу сохталары кёпден – кеп бля баргандыла. Отырары Малкыраы, Элбурсу посёлканы Тырнауузуу Култура дворецини «Салам» ююлогюлө төпсөу ансамблыге, башхалга бля да барды кыйыны Мухтарны.

Алетте-тёрпөгө

Айны кылауурларын уята

Отыра Малкырада жашаганы Бичиланы Хусей Улуу Ата журт урушун, урунуну да ветеранды. Ол жашууну иги кесек заманын шолда сабилеи юйрөткөн, окутууга бергенди. Кёлине ингире, кёнине көргөн адамды. Аны эсерилери анга шыгартдыла. Аланы газет окуучу да жаратыр деп ийнанабыз.

«ХХ ёкюрно 30-чү жыллары. Улуу Малкыраы Туура Хабла эли. Кюз арты. Ашхам. Бир кыауу сабит бутумчун ойнайбыз. Ныгышда уа бизди эслер жамаша жомакь айтадыла. Бир заманда кюлюм кыаа төппелерин ай жарытып башадыла. Аз-аздан ол элини башына да тийди. Биз да оюнубузу кыюуп, жомакь айтанла кытыны жыйышдык. Бир кесөкден а ай улуу махемени артындан чыгып, биз олтурган жери да жарытыл. Биз анга кырап, аны толуп, төп-төрөк болуп чыкканын эсеп, анга кууанып: «Ай көрдюм, ай көрдюм», - деп, өргө-өргө секире эдик.

Алай бириздан Кюлюм элден казан, таз, челек туюлгон таушша чыккандыла. Аланы юслерине ушукот атылган, адамланы кычычык-хахай этгендери да чыккандыла. Энди аллай затла Туура Хабланды, ышкандыла. Четер элден да чыгып башадыла. Аланы барысына да тыкыраулары бирге кюшулуп, кыаалга жети, андан артка кытай, кыалай эсе да болган ындырган, не болганын ангылаймай кылабыз.

«Из не болуп кыалганын тёрпөгө олтуруп турган. Ашша биринчи бля Шаухалны башларын соруптары бля бөзөтөбиз. Биринчи мыкык туюбюндөн шыра: Алай эсе, былай бери жуугурагак келин. Бюгөчө адамла кыазаланы нех туюгенирин сизге Шаухал бусагарт аныгылар», - дейди.

«Кертиси бля да, айны бир аймакшюу кырап, улудан улуду бля бара эди. Биз алайда аны көргөнбизни билгенден сора Шаухал халпарын башлады: «Иги кыулак салып тынгылагызы, жалларым», - дейди да, сора айны юксөдөн биз ары дери эшитмеген себирлик халпарын айтты: «Ма ол сиз көргөн айны кырала барган жерин желмауу ашай турды. Бюгөчө артык нех ашайды», - деп соруга бля болуучусу. Анда да аныгылашты.

«Биз да аланы кытаптарына жыйшып, кимибиз аякь юксөчө чёпюп, кимибиз да өрө

«Кертиси бля да, айны бир аймакшюу кырап, улудан улуду бля бара эди. Биз алайда аны көргөнбизни билгенден сора Шаухал халпарын башлады: «Иги кыулак салып тынгылагызы, жалларым», - дейди да, сора айны юксөдөн биз ары дери эшитмеген себирлик халпарын айтты: «Ма ол сиз көргөн айны кырала барган жерин желмауу ашай турды. Бюгөчө артык нех ашайды», - деп соруга бля болуучусу. Анда да аныгылашты.

«Кертиси бля да, айны бир аймакшюу кырап, улудан улуду бля бара эди. Биз алайда аны көргөнбизни билгенден сора Шаухал халпарын башлады: «Иги кыулак салып тынгылагызы, жалларым», - дейди да, сора айны юксөдөн биз ары дери эшитмеген себирлик халпарын айтты: «Ма ол сиз көргөн айны кырала барган жерин желмауу ашай турды. Бюгөчө артык нех ашайды», - деп соруга бля болуучусу. Анда да аныгылашты.

ЖЕТИШИМ

Марита Сихажева-«Жылны устазы-2012»

Атажукино элде прогимназияда баштанган классланы устазы Марита Сихажева «Жылны устазы-2012» аруу конкурста кытыханды. Эришүү тёрт кезуден кыралган эди: презентация, мастер-класс, тематикалык класс сагарт, дебатла. Хорлап ючюн району элдерини бери урчедендилеринде алты адам коршөндиле. Ала компьютер технология, энци пособилла, музыка бля да хайырдангандыла.

Жюри айтанган кере, конкурсантала бийик усталыкларын көргөзтөндиле, алай барысында да Марита Сихажева айырмалы болганды. Ол кесини юксөдөн назму формада айтанган жыйыганыла бек жараткандыла. Бютон сейир этип а ол сабилени кылай амалла бля окутканына кырагандыла.

Дебатланы кезиунде устазла бусагатагды шолуну, билим бериу сферезда бля турган торлорчунени юслеринден кеслерини оюмуларын айтанкандыла. Марита реформалдан сора хакь өрсөгон, ол а ишини тиррек бардыргыра келлендиргенин белгилегенди.

Былай эришюле адамны усталыгын ёсдоредиле, бир бири сынамана юйретедиле, шубула табарга да болушдыла. Бу хорлап ючюн мен кек кытыч салганма. Устаз болуруга гитче заманында окукуну мурад этген эдим. Анам химидан, атам физкультурадан устазладыла. Алауга курадыр усталыккы бек сююгем, дегенди Марита.

Арина АЛОКОВА. Баксан району жер-жерли администрациясы пресс-службасы.

Поэзия

Аяз болуп тиер эдим бетинге

«Заман» газет бля дайым байламлык жорюткен сыйлы адмларыбыздан бири Кырачкы бля Малкыраы булбулу, КьЧР-ни халкь артисти Тамбийланы Кысбатову. Ол бу тийреде болса, редакцияга кытаймай кеп келеди. Алты-аркыла ол Долноскеде «Голубой огонек» курайдды. Ары узакь элледен

окуна ашыгышты жеткен эдиле. Конаккыла. Тобешуй кеси уа бек аруу, бек аламат өткенди. Арпелни онсегизинде жырчыны кесини энци концерти болууду. Биз эшитте – эшитте тургандадан сора да, ол бизни бусагарткыла жаратылган жырлары бля да кыуандырлыкды. Алайды да, бюгон газет окуучуларыбызны Тамбийланы Кысбатову бир кыауун жаны назмуу бля шагыьер этерге сююбиз.

Сени көрсөм...

Ажал келип, салгынынчага тамгыасын, Алак мени кёлөрүмдө жаштын. Кёлөрүмгө жарыгында жууна, Мен жашаймы, жаным, санга учуна. Эсен топтодо, төнгиз топтодо арабыз, Кюндөн-кюнгө нех узайып барабыз? Сен чыгырыңан, жерге мени жетире, Сенсиз кыламын, кылай жашуу этерме?! Гюрен тархан айны мутхуз жарыгы, Эрикрюгенд бу дуняны тарлыгы, Сени алып, жулдугага кетерем, Сен кытында — насыбам жетерем.

Эсимдесе

Чыкь тамчыкы саркыгыча чапыракдан – Укамайса сен эчиден кетерме? Кёрюр ючюн кырап сени узакдан Хазыр эдим оттан – сүудан өтөргө! Энди жууграга излегенча ызынгы-Сыймеклигим жорюгемден саркыкы... Сагышында шырэк кёнине атылгы, Кычыкь аз терезени кыгады...

Ай бля жерни аралары бир кыраам, Ууучуу сыйынганчад сау алам!.. Ууучуу кысама да, ачама, Жангылыкыдан – белгисизге кычамам!..

Нек келесе хаман мени эсиме? Нех киресе кече сайын тошюме?.. Сыфатынгу унутуугу мадар жокь, Айырлыуу жорюгем бля окук...

Жамил талны аз сыйлап бутугагын, Тап көргенди жерге кычагыын. Ая болсам, тийер эдим бетинге, Хаман мени тошюрюрча эсинге.

Жангүр тамчы тошгөн кибик булутдан-Насыбым ыкхындырган кылулмам... Кёпюрючюна учуп кеттин ден- кылай? Мен багыны билдим сенсиз кыалганыла!..

Шыраса, бир болса уялчак, Жорюгим бля ойнаганыча бугунчак, Жорюгим аласа да жесирге, Кёк алымдан ашыгаса кетерге.

Жангүр тамчы тошгөн кибик булутдан-Насыбым ыкхындырган кылулмам... Кёпюрючюна учуп кеттин ден- кылай? Мен багыны билдим сенсиз кыалганыла!..

Сени көрсөм, жаным жетед Илкерге, Сенсиз юксөдөн жашып кытайт, Сенсиз жашуу — бузлап турган кыбаанча, Кёрюндө заман тохтап турганча!..

Мадар болса жангы жашуу башларга... Нех келесе чыкь эчиден кетерме? Насыбын да, жарынуу да сездим мени, Сени сюйюп – жулдугага тийдим мени!..

Эсен топтодо, төнгиз топтодо арабыз, Кюндөн-кюнгө нех узайып барабыз? Кеп барыза бу барыдан – бары, Мени кукоп, кеткенди жазууму.

Сукынаман сен эсинги белгленге!.. Барыман- барым энди сени биргенге!.. Не болсам да – керек кёнине кылайым, Жангылыкыга – сени атыгы атайым!..

Жашлыктын кююнунда

Кырачкы кибик Алап берген жазуудан Бу дуняда кимни белген кырауунан. Кетпен юкюно аркан атып туталмасын. Алай салган болжальында кытуулмасын

Кыайгыра

Не этийим, эпил сени барайым? Жарысууму бюгон кимге айттайым? Жюгөн салып, Гелумдаа минейим. Аюгөн болуп, дооруулага кетейим!

Кыайда кыларды жашлыкь атым – эмилгим?! Кыайда кыларды жашлыкь атым – оюймеклигим?! Бюгон кыартлык чечларымь агаратханды. Кёлөрүм, губу кибик уу тартаханды.

Тор атым-сенсе төнгим, кыанатым, Кыайда кыларды жашлыкь атым – оюймеклигим?! Жаныгь сенсе мени шанган жерде жан. Кече – юн да мени аллымь саклаганым!

Кыоларынгы жылыуундан тоялмамды. Тюрсюноном кёлөргөндө кыюлмамды. Не юкюнгө жазуу битеу кытайт, Мени сенден, сени менден айыргыранды.

Талуу халкым! Кён кыыйлылыкь көргөн халкь! Сюргюнде да намьсыңды болуп сакь, Бюксюлюкө эркет кёнине тобюнда. Нех жукаргандан сый-намьсың юсюнде?!

Кесим кетдим заман суууну толкунунда, Сен а, кыалдыг жашлыкьгымы хур кююнунда. Жашлыкьгымы энди кылай кыайтарыым, Кучагыңдан сени кылай сыйбарыым?

Эхтем халкым, кыайдадыла жашларынг-Миллет ючюн аылмаган жанларынг! Кетип барад адейтибиз, сыйбыз, Дуняа малгаз кепу болганды мыйбыз!..

Эсимдесе, ай туюбюне чыга эдим, Ойнай, коле жулдугага сайай эдим... Эм ариуун, эм жарыгын сайай эдик Ол жулдугага сени атынгы атай эдим.

Жыртхч болууда жорюгемди, кыюлууб, Бирге ушайдь мулаптообуз, тобууб. ЭФрендиби унутайды экирим, Эсе да саны хызынде элтирим!..

Алтын кибик ай кенени жарыгаты, Жулдугадан тутуп кёкде тагылады. Жулдугууму мен а кюлда туталмамды, Сенсиз кыалып насыбьма жеталмамды.

Бюгон халкыны ючюг-тёртө белглене, Жаудан толуп, жарыпгага ююлгене, Жарыганынгу суу бермеген суулауу, Машхар кюнде не айтырсы жулапак.

Энди кыартлыкь бешингиде тёрбетеди: Кююм – кыасьса, кечем- узун көрюнерди. Жюгөн салып, Гелумдаа минейим, Хар тошюмдө сыфатынгы излейем.

Окь-топ этип атылсам да, жырмын Ючюу жетмидь утыргыра халкым! Жюгөн салып, Гелумдаа минейим, Хар тошюмдө сыфатынгы кыанатым.

Топламды кыоларынгы жылыуундан Топламды оюймеклики тыткандан. Кёк жашлыкьмы жашуу сууга кюмюлгенди Кюндөн – кюнге көрюм жуукь көрюнерди.

Тор атым-жангыз төнгим, кыанатым. Не этийим бюгон халкьым амалтын?! Мен турган беленгенча туманга... Кылыфу окуй южюргеме дарманга!..

Школ жашуу

«Дин культураланы мурдорлары» борчлу халда окуулуккь предмет болуучкыуу

«Дин культураланы эм светский болганы мурдорлары» деген курс кыраланы 21 регионунда 2 жылы ичинде сынау халда окутулганды, энди уа аны школлада борчу халда окутуулуккь предметтени саньнда болууча эткенди. 5,8 проценттерини иш школларында энци ол предметтен бор хыйкькыдан бир дөрс берилликди. Баш предметге аны бир торлоу хатасы жетерик туюлоду. Жаныгь дөрс жалаанда регион компюантени жерин таркькь эттерди.

болганында – окуучуланы 40,7 проценттери светский этканын саклаганыды, 28,7 проценттери православнай окуучуланы, 20,3 проценттери уа – дунни динни дини культураларыны мурдорларын жараткандыла. 5,8 проценттерини иш школларында энци ол предметтен бор хыйкькыдан бир дөрс берилликди. Баш предметге аны бир торлоу хатасы жетерик туюлоду. Жаныгь дөрс жалаанда регион компюантени жерин таркькь эттерди.

китатла бля байламдыдыла, деп четды Ниченко. –Алада сабиле ангыламыздан заткылача а туюйл эдиле. Ол себеден а окуу китатпага торлорюмюлени кийирге керек бля эди. Сынау кезуно хызырна окуу китатпага Россия академия туюйлдоле. 1-чи сентябрден башлап, бу дөрс 4-юк классла да окутулуп башланырлыкды. Каникулуга берилген заман көрелден эсе, окуу китатпаны да торлорюмюлге тошгөндү. Курсус материалдарына да туюлетиле кийрилгенди.

Ата-аналаны 60 проценттери курсу хыйкькыга санайдыла, дейди Елена Низиенко, Билим берюу эм илму министрствону битеу билим берюу департаментини директору. –Халпара айтылганыча, сабиле бля байламдыкь илгенгенди: окуучуула бадабана бля торлоу-торлоу сорулганы юслеринден көбюрөк ишкериди, школда болган ишлени юслеринден халар айтканды.

Алай сынау кезуу бля төнлөшдиргенде уа, башхалыкыла чыгаркыдыла. Предметни окууну эдиле 4-чю эм 5-чи классланы араларында кезиге созаркы туюйлдоле. 1-чи сентябрден башлап, бу дөрс 4-юк классла да окутулуп башланырлыкды. Каникулуга берилген заман көрелден эсе, окуу китатпаны да торлорюмюлге тошгөндү. Курсус материалдарына да туюлетиле кийрилгенди.

«Ата - анала эм устазла этген эсертүүлери асламысы окуу китатпаны бля байламдыдыла, деп четды Ниченко. –Алада сабиле ангыламыздан заткылача а туюйл эдиле. Ол себеден а окуу китатпага торлорюмюлени кийирге керек бля эди. Сынау кезуно хызырна окуу китатпага Россия академия туюйлдоле. 1-чи сентябрден башлап, бу дөрс 4-юк классла да окутулуп башланырлыкды. Каникулуга берилген заман көрелден эсе, окуу китатпаны да торлорюмюлге тошгөндү. Курсус материалдарына да туюлетиле кийрилгенди.

